

HAFTALIK GELİŞMELER (30 AĞUSTOS-5 EYLÜL 2025)

TÜRKİYE

- TÜİK, Ağustos ayı enflasyon verilerini açıkladı. Buna göre, Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) **aylık %2,04** oranında artış gösterirken, yıllık enflasyon **%32,95** oldu. Enflasyon bir önceki yılın Aralık ayına göre %21,50 artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre %32,95 artış ve on iki aylık ortalamalara göre %39,62 artış olarak gerçekleşti.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğü, ikinci çeyrek döneme ilişkin "**Verimlilik İstatistikleri Bülteni**"ni yayımladı. Buna göre, **takvim etkilerinden arındırılmış toplam sanayi çalışan kişi başına üretim endeksi, önceki yılın aynı dönemine göre %7,9 arttı**. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış toplam sanayi çalışan kişi başına üretim endeksi, ikinci çeyrekte bir önceki döneme göre **%1,4** arttı.
- TİM Başkanı Mustafa Gültepe, enflasyon tek haneye gerilerken sanayicinin de unutulmaması gerektiğini, zayıflayan rekabetçilikle birlikte Türk sanayicilerin pazar payı kaybı yaşadığını ve son dönemlerde kapanan işletmeler, konkordato ilanları, üretimini yurt dışına kaydıran firmalar ile birlikte istihdam kayıplarının yaşandığını söyleyerek, **"Eğer üretimi ve ihracatı önceleyen yeni, farklı bir yaklaşımla sanayi tarafının rekabetçiliğini güçlendirecek teşvik ve destek mekanizmaları devreye alınmazsa kayıp daha da büyüyecek. Bu çerçevede Merkez Bankası'nın da faiz indiriminde hızlanması gerektiğini düşünüyoruz"** ifadelerini kullandı. İhracat rakamlarındaki artışın otomotiv, kimya ve savunma sanayi öncülüğünde yaşandığını ve bu sınırlı artışın kimseyi yanıltmaması gerektiğini söyleyen Gültepe, **"Otomotiv, kimya ve savunma sanayimizin domine ettiği artışı tabana yayamadığımız sürece ihracatta sürdürülebilir büyümeyi yakalayamayız. Dolayısıyla tüm sektörlerden katkı alabileceğimiz bir kurguyu oluşturabilmeliyiz"** dedi.
- Citigroup'un açıkladığı analiz sonuçlarına göre, **Türkiye'de yılın ikinci yarısında hafif resesyon bekleniyor**. Ekonomistler, **ikinci çeyrekte yıllık %4,8 ve çeyreklik %1,6 büyüme kaydedilmesine rağmen bu ivmenin sürdürülebilir olmadığını belirtiyor**. Temmuz–Ağustos'ta imalat PMI'daki düşüş ve istihdam yaratmadaki zayıflık, faaliyetlerdeki yavaşlamanın sinyali olarak görülüyor. Citigroup çalışmasında; talep tarafında özel tüketimde normalleşmenin olası olmadığını, arz tarafında ise kredi kısıtlamalarının yatırımları sınırladığını ayrıca Türkiye'nin ihracat sektörlerinin, Avrupa ve ABD'deki yavaşlamaya karşı kırılğan durumda olduğunu belirtiyor.
- TCMB özel sektörü Merkez Bankası Dijital Türk Lirası Araştırma ve Geliştirme Projesi (**Dijital Türk Lirası Projesi**) ekosistemine davet eden katılım çağrısı yayımladı. TCMB internet sitesinde yayımlanan duyuruda; gerek birinci faz gerekse ikinci fazda, dijital Türk lirasının finansal teknolojilerde yenilikçi kullanım alanları için bir taban oluşturmasına yönelik çalışmaların yürütüldüğü belirtilerek, **ikinci faz çalışmalarının başlatıldığı**, söz konusu fazda, teknoloji, iktisat ve hukuk boyutlarında halihazırda yürütülmekte olan çalışmaların yanı sıra yeni kullanım senaryolarını da kapsayan projelerin geliştirilmesinin ve **Dijital Türk Lirası Projesi ekosisteminin ilave katılımlarla zenginleştirilmesinin planlandığı** bildirildi.

- TCMB Başkanı Fatih Karahan, **piyasaların temkinli duruşuna rağmen enflasyon görünümüne dair iyimserliğini korudu.** Karahan, Ağustos enflasyonunun beklentilerin üzerinde gelmesine karşın ana göstergelerdeki yavaşlamanın devam ettiğini vurguladı. Kira ve eğitim enflasyonundaki sınırlı iyileşmeye dikkat çeken Karahan, talep koşullarının dezenflasyona destek verdiğini belirtti.
- **Türk Eximbank ve Suudi Exim Bank arasında ihracatçı firmalara finansman imkanını artırmak ve yeni seçenekler sunmak amacıyla ortak anlaşma imzalandı.** Yapılan anlaşmaya göre; ihracatçı firmalara Suudi Arabistan menşeli petrol dışı ürünlerden karşılanabilecek hammadde ihtiyaçları için 2 yıla kadar vadeli ve uygun fiyat imkanıyla finansman destekleri sunulacak.
- The Economist analizine göre; Rusya savaş ve yaptırımlar nedeniyle savunma sanayi ihracatında büyük kayıp yaşarken, boşluğu Türkiye ve Güney Kore dolduruyor. **Türkiye, "yerli ve milli" savunma hamlesiyle 7 milyar dolarlık ihracata ulaşip İHA'larıyla küresel güç haline gelirken; Güney Kore, NATO uyumlu ve uygun maliyetli ürünleriyle özellikle Avrupa'da ihracatını hızla artırıyor.** Dergi, her iki ülkeyi artık küresel savunma yarışında **"oyunun kurallarını değiştiren"** aktörler olarak tanımlıyor.

DÜNYA

- Küresel piyasalarda **Fed faiz indirimi beklentileri** ön plana çıkarken hisse senetleri yükseldi; Asya endeksleri kayıplarını telafi etti, S&P 500 vadeli kontratları yatay seyretti. Bloomberg Dolar Endeksi %0,2 artarak **1.202 puana** çıktı, yen ise dolara karşı %0,3 geriledi. Altın, Fed'in gevşeme sinyalleriyle **%0,9 yükselerek 3.508,73 dolar** ile yeni rekor kırdı; yıl başından bu yana değer artışı **%30'u aştı.** Uzmanlara göre zayıflayan işgücü piyasası ve yaklaşan faiz indirimleri, faizsiz varlıklara olan talebi güçlendiriyor.
- **Petrol fiyatları, yaklaşan OPEC+ toplantısı ve ABD'nin Rusya'ya yönelik yaptırım adımları nedeniyle yükselişe geçti.** Brent petrol 69 dolar, ABD ham petrolü ise 65 dolar civarında seyrederken, piyasa OPEC+'nın ekim için üretimi sabit tutmasını bekliyor. Bu yıl %8 gerileyen Brent, son haftalarda 65–70 dolar bandında işlem görüyor. Analistler, **arz fazlası endişeleri ve talebi zayıflatabilecek ticaret savaşları nedeniyle yükselişin sınırlı kalabileceğini belirtiyor.** Vandana Hari, Ukrayna saldırılarının fiyatlara taban oluşturduğunu, ancak ABD'nin yaptırımları sıkılaştırma ihtimalinin düşük olduğunu söyledi.
- **Fed'in yüksek faizleri, Kenya, Sri Lanka ve Panama gibi gelişmekte olan ülkeleri dolar borcundan uzaklaştırarak Çin yuanı ve İsviçre frangına yöneltti.** Bu ülkeler daha düşük maliyetli finansman arayışında; **Çin'in Kuşak ve Yol girişimi de yuan kullanımını teşvik ediyor.** Kenya demiryolu borçlarını, Sri Lanka otoyol projelerini yuanla finanse etmeyi planlıyor. Panama ise 2,4 milyar dolarlık İsviçre frangı kredisıyla bütçe açığını kapatmaya çalıştı. Uzmanlar, bu adımların geçici olduğunu ve doların küresel finans piyasalarında yerini koruyacağını vurguluyor. Buna rağmen Euro tahvillerine yönelik talep de artış gösteriyor.

AVRUPA BİRLİĞİ

- **Euro Bölgesi enflasyonu Ağustos ayında %2,1'e yükselerek beklentilerin biraz üzerinde seyretti** ancak, **Avrupa Merkez Bankası'nın %2 hedefine yeterince yakın kalarak şimdilik çok fazla endişeye yol açmadı**. Enerji, gıda, alkol ve tütün hariç çekirdek enflasyon, üst üste dördüncü ay %2,3 seviyesinde sabit kaldı. Bu durum, temel fiyat baskılarının dirençli olduğunu, ancak alarm verecek şekilde hızlanmadığını gösteriyor.
- **Eurostat'ın ilk tahminlerine göre; Temmuz 2025'te sanayi üretici fiyatları, Haziran 2025'e kıyasla Euro Bölgesi'nde %0,4, AB'de ise %0,6 arttı. En yüksek aylık artışlar; Romanya (%6,7), Bulgaristan (%5,7) ve Slovakya'da (%2,8) kaydedildi. En büyük düşüşler ise Estonya (%1,0), Letonya (%0,7) ve Lüksemburg'da (%0,4) görüldü.**
- Eurostat verilerine göre, **Euro Bölgesi'nde perakende satış hacminin aylık bazda %0,5 düştüğü, yıllık bazda ise %2,2 yükseldiği** açıklandı. Verilere göre, AB'de perakende satışlar Temmuz'da bir önceki aya kıyasla %0,4 azaldı. Euro Bölgesi'nde ise %0,5 düşüş gösterdi. **Bu son 13 aydaki en sert düşüş oldu.**
- **Avrupa Komisyonu, Mercosur Bloğu ile AB arasında büyük ticaret anlaşmasını imzalamak için önemli bir adım attı.** Brüksel, Latin Amerika'dan gelen sığır eti ve tavuk eti ithalatının yerel ürün pazarlarını istikrarsızlaştırması durumunda çiftçileri korumak için bir öneri sunarak Fransa'nın endişelerini giderdi. **Mercosur anlaşması, ucuz tarım ürünlerinin fazlalığının yerel üreticileri zayıflatacağından korkan güçlü Avrupalı çiftçilerin şiddetli muhalefetiyle karşı karşıya kalarak 25 yıldır askıda kalmıştı.**

ALMANYA

- **Almanya'da makine ve tesis mühendisliği sektöründeki siparişler Temmuz ayında bir önceki yıla göre reel olarak %4 arttı.** Bu ivme, siparişlerin %10 arttığı Euro Bölgesi dışındaki ülkelerden geldi. Ancak yurt içi iş hacmi ve Euro Bölgesi ortak ülkelerinden gelen sipariş alımı bir önceki yılın seviyesinde kaldı. VDMA Baş Ekonomisti Dr. Johannes Gernandt, "Elbette, ABD Başkanı Donald Trump'ın agresif gümrük vergisi politikasının yarattığı belirsizlik burada rol oynuyor. Ancak Almanya ve Avrupa'da devam eden reform birikimi de yatırımı felç ediyor. Şirketlere vaat edilen rahatlamaların sonbaharda gelmesi gerekiyor; özellikle federal hükümet bu konuda söz verdi" dedi.

Mayıs-Temmuz 2025 arasındaki üç aylık dönemde, şirketler reel olarak toplam siparişlerde %2'lik bir artış kaydetti. Yurt içi siparişler %1 düşerken, yurt dışı siparişler %3 arttı. Euro Bölgesi ülkelerinden gelen siparişler %14 artarken, avro bölgesi dışındaki ülkelerde %1 düşüş kaydedildi.

- **Kiel Dünya Ekonomisi Enstitüsü (IfW) tarafından yayınlanan tahminlere göre, Almanya'da GSYH'nin iki yıllık daralmanın ardından %0,1 oranında artması bekleniyor.** IfW'nin açıklamasında, iş dünyası tahminlerinin daha yüksek kamu harcamaları beklentileriyle iyileştiği, ancak ABD'nin gümrük vergisi politikasının hala olumsuz bir etki yaratmaya devam ettiğini belirtildi. Berlin, yeni kullanıma sunulan kamu fonlarını devreye sokmaya hazırlanıyor. Bu fonlar, gelecek yılki büyümeyi yaklaşık %0,6 oranında artırabilir ve 2027'de yaklaşık yarı yarıya bir artış sağlayabilir. IfW'ye göre, GSYİH'nin 2026'da %1,3, 2027'de ise %1,2 oranında

büyümesi, işsizlik oranının bu yılki %6,3 seviyesinden 2027'de %5,8'e düşmesi, bütçe açığının ise 2024'teki GSYİH'nin %2'sinden 2027'de %3,5'e yükselmesi bekleniyor.

ABD

- **ABD imalat sektörü**, ithalat tarifelerinin etkileriyle başa çıkmaya çalışırken, **Ağustos ayında üst üste altıncı ayda daralma** yaşadı. Tedarik Yönetimi Enstitüsü, imalat PMI'sinin Temmuz ayındaki 48,0 seviyesinden 48,7'ye yükseldiğini açıkladı. 50'nin altındaki bir PMI değeri, ekonominin %10,2'sini oluşturan imalat sektöründe daralmaya işaret ediyor. Reuters tarafından ankete katılan ekonomistler, PMI'nın 49,0'a yükseleceğini tahmin etmişti. Tekstil fabrikaları, çeşitli imalat sanayi ve birincil metaller de dahil olmak üzere yedi sektör geçen ay büyüme kaydetti. **Daralma bildiren 10 sektör arasında;** kağıt ürünleri, makine, elektrikli ekipman, cihaz ve bileşenlerinin yanı sıra bilgisayar ve elektronik ürün üreticileri de yer aldı. Bazı ulaşım ekipmanı üreticileri, koşulların 2007-2009 durgunluğundan daha kötü olduğunu belirterek, "kesinlikle hiçbir faaliyet yok" ve "bunun %100 mevcut gümrük vergisi politikasından ve yarattığı belirsizlikten kaynaklandığını" ekledi. Bazıları ise koşulların "stagflasyon" ile uyumlu olduğunu belirtti. **Bazı elektrikli ekipman, cihaz ve bileşen üreticileri, "birçok bileşene uygulanan gümrük vergileri nedeniyle 'ABD'de üretimin daha da zorlaştığından" şikayet etti.**
- Trump yönetimi, alt mahkemenin vergilerin çoğunu geçersiz kılmasının ardından, **ABD Yüksek Mahkemesi'nden** 1977 tarihli acil durumlar için çıkarılan bir yasa kapsamında uygulanan **kapsamlı gümrük vergilerinin korunması talebini hızla görüşmesini istedi.** Adalet Bakanlığı, federal bir temyiz mahkemesinin, başkanın Uluslararası Acil Ekonomik Yetkiler Yasası olarak bilinen yasayı uygulayarak yetkisini aştığı ve Trump'ın ikinci dönemindeki önemli bir önceliğini baltaladığı yönündeki 29 Ağustos tarihli kararına itiraz etti. Yönetim, mahkemeden davayı 10 Eylül'e kadar ele alıp almayacağına karar vererek ve Kasım ayında savunmaları toplayarak incelemesini hızlandırmasını istedi. Mahkemenin yeni dönemi 6 Ekim'de başlıyor.
- ABD Başkanı Donald Trump, **ABD-Japonya Ticaret Anlaşması'nı resmi olarak yürürlüğe koyan kararnameye imza attı.** Anlaşmayla, ABD'ye giren neredeyse tüm Japon ürünlerine %15 oranında temel gümrük vergisi uygulanacak. Kararnamede, **bunun Japonya ile olan ticaret açığının azaltılmasına ve ABD'nin genel ticaret pozisyonunun daha dengeli hale getirilmesine yardımcı olacağı** vurgulandı. Japonya'nın ABD'ye 550 milyar dolarlık yatırım yapmayı kabul ettiğine dikkati çekilen kararnamede, ABD hükümeti tarafından seçilecek olan bu yatırımların ülkede istihdam ve üretim artışı sağlayacağı ifade edildi.
- ABD Ticaret Bakanlığı, Temmuz ayına ilişkin dış ticaret verilerini açıkladı. **ABD'nin dış ticaret açığı, Temmuz ayında son dört ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Bu artışta, şirketlerin Başkan Donald Trump'ın küresel ticaret ortaklarına yönelik yeni gümrük vergilerini açıklamadan önce mal ve ham madde ithalatını hızlandırması etkili oldu.** Temmuz'da ABD mal ve hizmet ticaret açığı bir önceki aya kıyasla %32,5 artarak 78,3 milyar dolara çıktı.

DİĞER ÜLKELER

- Polonya'nın yıllık enflasyon oranı, 2023'te %18'in üzerine çıkan zirvenin ardından, **Ağustos ayında %2,8'e geriledi. Polonya Merkez Bankası, borçlanma maliyetlerini düşürdü ve politika faizini 25 baz puan indirerek %4,75'e çekti.** Bu yıl için kamu sektörü açığı, daha önceki %6,3 tahmininden %6,9'a revize edildi. **2026'da ise bütçe, Polonya'nın savunmaya daha fazla harcama yapmayı planlaması nedeniyle %6,5'lik bir açık öngörüyor.**

Rusya'nın en büyük bankası Sberbank'ın başkanı German Gref, ülke ekonomisinin 'teknik resesyon' aşamasına geldiğini duyurdu. Rusya'nın Vladivostok kentinde düzenlenen Doğu Ekonomi Forumu'nda konuşan Gref, resesyonu önlemek için faiz oranlarının düşürülmesi gerektiğini vurguladı. Gref, **Temmuz ve Ağustos ayına ait gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) verilerinin 'ekonominin sıfıra yaklaştığına dair oldukça net belirtiler' gösterdiğini, yılın ikinci çeyreğinde açıklanan rakamların da durgunluk işaretleri verdiğini hatırlattı.** Rusya İktisadi Kalkınma Bakanı Maksim Rešetnikov ise beklenenden daha hızlı soğuduğunu gösterdiğini ve bu nedenle bakanlığın büyüme tahminini revize edeceğini açıkladı.

- Rusya'nın, yaptırımlar sonrası petrolünü sattığı Hindistan'a uyguladığı fiyat indirimleri, Hint rafinerileri için 2022-2025 döneminde yaklaşık 13 milyar dolarlık tasarruf sağladı.** Indian Express gazetesinin haberine göre, Rusya'nın bu indirimler nedeniyle uğradığı gelir kaybı 1 trilyon rubleyi aştı.
- Rusya'nın Gazprom şirketi, **Moğolistan üzerinden Çin'e uzanacak Sibirya'nın Gücü 2 boru hattı için anlaşma imzaladı.** Yılda 50 milyar m³ gaz sevkiyatı öngörülürken fiyatların Avrupa'dan düşük olacağı açıklandı. Çin ise detayları henüz doğrulamadı. Mevcut hat üzerinden kapasiteye 6 milyar m³ ek yapılacak, 2027'deki Uzak Doğu bağlantısı da daha yüksek hacimle devreye girecek. Ancak fiyat, alım koşulları ve inşaat takvimi belirsizliğini koruyor.
- Hindistan rupisi ilk kez 88 rupi/dolar seviyesinin altına düşerek rekor düşük seviyeye ulaştı.** Piyasalar, ABD'nin Hindistan mallarına uyguladığı ek gümrük vergilerinin etkilerini sindirmeye çalışıyor. **Bu düşüş, yatırımcılar arasında Washington'un ağır vergilerinin ülkenin ticaret ve büyüme görünümüne etkisi konusunda artan endişeleri yansıtıyor. Mevcut durumda, Hindistan'ın ekonomik büyümesi tehdit altında görünüyor.**

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) kapsamında uygulamada tutarlılığı artırmak ve belirsizlikleri gidermek amacıyla Kamu Gözetim Kurumu (KGK) tarafından **sürdürülebilirlik raporlama yükümlülükleri sadeleştirildi** ve Portföy Yönetim Şirketleri (PYS) kapsamdan çıkarıldı.
- BM, COP30 öncesinde gecikmiş iklim planlarını 'mümkün olan en kısa sürede' sunmaları için ülkelere çağrı yaptı.** Paris Anlaşması kapsamında hazırlanması zorunlu olan Ulusal Katkı Beyanlarında (NDC) ülkelerin 2035'e kadar emisyonları nasıl azaltmayı planladıklarını içeriyor. BM İklim Şefi Simon Stiell, yaklaşık 200 ülkeye gönderdiği mektupta, planların "en kısa sürede" teslim edilmesi çağrısında bulundu.

- Sıfır Atık Vakfı ve TÜİK, **atık verilerinin güçlendirilmesi için protokol imzaladı**. Anlaşma, **döngüsel ekonomi politikalarının bilimsel temele oturtulmasını ve iş birliğiyle atık yönetiminde daha etkin politikalar geliştirilmesini** hedefliyor.
- Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO) ile Plastik Sanayicileri Federasyonu (PLASFED) arasında **plastik geri dönüşümü ve sürdürülebilir ambalaj konularında iş birliği protokolü imzalandı**. Protokol kapsamında iki kurum farkındalık yaratarak sektörün dönüşümüne katkı sağlayacak çalışmalar gerçekleştirecek.
- T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İstanbul Kalkınma Ajansı ile Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı desteğiyle ve Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO) ve Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) iş birliği ile Türkiye'nin ilk **Geri Kazanım Test ve Araştırma Merkezi (GETAM)** faaliyete geçti. Merkezde gerçekleştirilecek çalışmalar ile sanayide Ar-Ge ve kalite standartlarını destekleyerek döngüsel ekonomi hedeflerine teknik katkı sunulması hedefleniyor.
- Temmuz ayı sonu itibariyle **Türkiye'nin toplam elektrik kurulu gücü 120 bin MW'ı aşarken, yenilenebilir enerjinin payı %61,1'e ulaştı**. Özellikle güneş ve rüzgâr enerjisi toplam kurulu gücün %30,9'unu oluşturdu.
- Fas, barajlarda yüzer güneş panelleri kullanarak hem elektrik üretmeyi hem de su kaybını azaltarak kuraklıkla mücadele etmeyi amaçlıyor. Panellerin su yüzeyini kaplamasının buharlaşmayı azaltırken verimliliği artırması bekleniyor.
- **Fransa ve Almanya, enerji politikalarında uyum sözü vererek düşük emisyonlu teknolojilere eşit yaklaşımda anlaştı**. Bu kapsamda iki ülke, nükleer enerjiyi düşük karbonlu kaynak olarak kabul eden bir çerçeve üzerinde çalışacak.
- İstanbul Politikalar Merkezi (İPM), "**Türkiye Çelik Sektörünün Karbonsuzlaşması: Politika ve Aktör Analizi**" başlıklı yeni bir rapor yayımladı. **Çelik sektörünün emisyonlarını düşürmek için yenilenebilir enerji kullanımı, verimlilik ve yeni teknolojiler öneriliyor**. AB SKDM uyumu, finansman araçları ve Karbon yakalama, kullanma ve depolaması (CCUS) gibi çözümler gündemde. Türkiye'de büyük ölçekli GES yatırımları sektörde öne çıkıyor. Raporun tamamı: <https://ipc.sabanciuniv.edu/tr/yayinlar>
- **Mısır, BAE, Bahreyn ve Çin ortaklığıyla Süveyş Kanalı'nda 200 bin metrekarelik bir alanda entegre güneş hücresi, panel ve depolama tesisi kurulmak üzere 220 milyon dolarlık yatırım projesi başlatılıyor**. "Atom Solar Egypt" adı verilen proje ile yapılacak üretimin büyük ölçüde ihracata yönelik gerçekleştirilmesi planlanıyor.

Kaynakça

www.tcmb.gov.tr; www.aa.com.tr; www.sanayi.gov.tr; www.vdma.eu; ec.europa.eu/eurostat;
www.reuters.com; www.kgk.gov.tr; www.yesilekonomi.com; www.temizenerji.org;
www.iklimhaber.org; www.aposto.com; www.ekonomim.com; tr.euronews.com;
www.bloomberght.com